

100 Temel Eser

– M. Kuvancı · 28 Ocak 2010

Yedinci sınıfa giden oğlum o gün okula gitmek istemedi. "Canım istemiyor, karnım ağrıyor." gibi bahaneler sürdü öne. Bir problem olduğunu fark ettim ama sabah sabah sıkıştırmak istemediğim için göndermedim okula ve yatıp uyudu. Akşam işten geldiğimde sabah okula gitmemesinin sebebini sordum. Cevabı şuydu: "Bugün Türkçe dersi vardı. Öğretmen 100 temel eserden birini okuyup özetini çıkarmamızı istedi ve ödev bugün gidecekti."

Oğlum kitap okuyan bir çocuk. Öyle ki bir günde bir kitap bitirdiğini bilirim. Kitapçıya beraber gideriz, o seçer, alır, okur. Zaman zaman da ben kitap alırım oğluma. Onun okuduğu, ilgi duyduğu kitapları tahmin ederim. Bir zamanlar macera kitaplarına merak salmıştı ve 13 kitaptan oluşan bir seriyi bir haftada bitirmişti. Bir ara tarihi romanlara heveslenmişti ve Hasan Kallıncı'nın 16 kitaplık "Destanların romanı" serisini bitirmişti.

Neden yüz temel eserden birini okumadığını ve ödevini yapmadığını sorduğumda aldığım cevap ilginçti: "Ama yüz temel eser çok sıkıcı, okunmuyor."

Oğlumun kütüphanesine baktım, kitapları saydım, 117 adet romanı, kitabı vardı ve bunlardan sadece üç tanesi yüz temel eserd.

Yüz temel eser listesini çıkardım internetten ve inceledim. Gördüm ki çocuk haklı. Gerçekten çok sıkıcı kitaplar. İlköğretim öğrencisinin okuyamayacağı, sıkılacağı, bunalacağı kitaplar hepsi. Teknoloji çağında "Denizler Altında Yirmi Bin Fersah" kitabı çocuğun ilgisini çekmiyor. "Seksen Günde Devri Alem" öğrenciye sıkıcı geliyor. Çocuklar güncel konularla ilgili kitapları daha çok seviyor. Her insanın ayrı bir karakteri var ve herkes kendi karakter yapısına göre kitap seçiyor. Öğrenciyi yüz temel eseri okuyacaksın diye bir kalıba sokmanın anlamsız olduğunu düşünüyorum.

Bir öğrenci velim gelmişti ve çocuğunu şikayet ediyordu: "Hocam, ben oğlumun Sait Faik okumasını istiyorum; ama okutamıyorum. Ne yapmalıyım?" diyordu. Okumasın, demiştim. Altıncı sınıfa giden çocuk Sait Faik'i okuyamaz. Onu anlayamaz, yorumlayamaz. Sait Faik elbette büyük bir öykücü; ama benim yaşındaki, sizin yaşındaki bir yetişkin için iyi bir öykücü. Çocuk için değil, demiştim.

Okulda Türkçe öğretmeni bir kitap okuma-takip listesi vermiş. Oğlum birinci yarıyılı okuduğu kitapları listeye yazıp götürdü öğretmenine. Listede on bir kitap vardı; ancak MEB'in veli bilgilendirme sayfasından oğlumun okuduğu kitapları görmek istediğimde bir kitabın bu listeye girdiğini gördüm o da sadece okumak zorunda olduğu yüz temel eserden bir kitap. Çocuğun okuduğu diğer on kitap kitaptan sayılmamış.

"Çocuk Vakfı"nın bir araştırmasını okudum. MEB'in tavsiye ettiği yüz temel eserle ilgili bir araştırma yapılmış ve benim düşüncelerimi destekleyen bir sonuç çıkmış ortaya. Bakınız bu rapordan birkaç paragraf:

* İlköğretim listesinde klasik eser özelliği taşımayan, konu, içerik, anlatım ve tema bakımından çocuk gerçekliğine uygun olmayan; yetişkin dil dizgesine göre yazılmış; dönem edebiyatı özelliğinde 22 kitap yer alıyor. ('Vatan Yahut Silistre', 'Gulyabani', 'Yalnız Efe', 'Miskinler Tekkesi', 'Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi', 'Bağrıyanık Ömer', 'Falaka', 'Tiryaki Sözcükler', 'Eşref Saati' bunlardan bazıları).

* Ortaöğretim listesinde 12, ilköğretim listesinde 14 kitap Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanacaktı. Ancak bu yapılmadı. Yayınevlerinin farklı yöntemlerle ve farklı hacimlerle yayıma hazırladığı bu kitapların piyasada 71 çeşit baskısı var ve hiçbiri diğerine benzemiyor.

* Telifsiz ve '100 Temel Eser' logosuyla basılan 63 çeşit 'Dede Korkut Hikâyeleri', 37 çeşit 'Karagöz ve Hacivat', 53 çeşit 'Falaka', 47 çeşit 'Pinokyo', 33 çeşit 'Seksen Günde Devr-i Âlem', 39 çeşit 'Heidi', 57 çeşit 'Ezop Masalları', 78 çeşit 'Nasrettin Hoca Fıkraları', 67 çeşit 'Ömer Seyfettin'den Hikâyeler', 17 çeşit 'Sefiller', 26 çeşit 'Robinson Crusoe' tespit edildi.

* Okullarda '100 Temel Eser'in okunup okunmadığını tespiti yönelik hiçbir somut araştırma yok. E-Okul sistemine öğrencinin okuduğu kitap sayısının girilmesi '100 Temel Eser' listesini okunacak zorunlu kitap listesi durumuna getirdi. Sınıf ve okul kütüphanelerindeki okunan kitapların kaydedilmesinin zorunlu duruma getirilmesi ise genelgenin içerikten çok sayılar üzerinden değerlendirme yapılması sonucunu doğurdu.

Netice şudur: MEB'in yüz temel eser uygulaması yanlıştır. Öğrenciyi sınırlama, belli bir kalıba sokma gayreti doğru olmadığı gibi bu eserlerin okunması zorunluluğu çocukların okuma şevkini de kırmaktadır. Bırakın herkes istediğini okusun ve çocukların okuduğu diğer kitapları da görün.